

NOVICA

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvari.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII.

V Ljubljani v saboto 15. decembra 1855.

List 100.

Novi strešniki.

Obertnijski nemški časnik „Mittheilungen des Gewerbevereines für das Königreich Hannover, 1. zvezek, na strani 33. priporoča strešnike, ki so ljepénke (Pappendeckel) s premogovim katranom (Steinkohlentheer) in perstenimi rečmi namešane, črnkaste barve, 3 čevlje in 2 pavca dolge, 2 čevlja in 5 pavcov široke, prav tanke. Izdeluje te strešnike fabrika Stalling-a in Ziem-a iz Barge pri Sagan-u na Šlezkem pod imenom kamnitne ali strešne ljepénke (Stein- oder Dachpappe).

„Čeravno ne moremo reči — piše omenjeni časnik — da so ti strešniki prav popolnoma, vendar smemo z dobro vestjo reči, da so med vsimi dozdej znanimi stvarmi, s katerimi se strehe pokrivajo, ne le najbolji, temuč tudi najbolji kup“.

„Ktere lastnosti mora imeti streha, da je dobra? 1) Mora poslopje varovati dežja in vsake druge vremenske uime; 2) ga mora varovati ognja; 3) mora biti, kolikor moč, lahka; 4) mora za terpež biti in ne predraga; 5) se mora celemu posloju dobro podati“.

„V sredi preteklega stoletja so strešniki iz cegla (korci) začeli spodrinovati slamnate strehe in škodljive in so jih razun po kmetih spodrinili popolnoma, ker strehe iz ploš so drage in za popravljati nevarne. Res je, da streha iz cegla je terdna streha in tudi varna zavolj ognja. Al težka je in se ne poda različnim podobam, kakor jih želi včasih gospodar pri strešji“.

„Strešniki iz imenovane nove ljepénke imajo vse dobre lastnosti: oni ne pušajo celó nobene moče skozi, se ne vnamejo, so lahki, terpežni in bolji kup memo vsake cegelnate strehe. Izperva so mislili, da je taka streha nevarna zavolj ognja, ali skušnje so učile, da se jih ogenj ne loti, in iz tega se njih varnost naj očitniše kaže, da vse asekuracije stavijo s temi strešniki krite strehe v ravno tisto versto kakor s cegli pokrite. Sedaj, ko so se ljudje prepričali, da so ti strešniki tako varni, vse krije ž njimi. Le skerbno in prav se morajo pokladati, kadar se streha krije, po poduku, ktereга imenovana fabrika *) vsakemu pové, ki si naroči teh strešnikov“.

Ta ljepénka pa ni le za strešnike dobra, temuč tudi:

1) da se ž njo mokri zidovi ali sploh mokre stene obložé, da ne more moča skozi;

2) zoper mokre tla; če se na to ljepénko položi leseni tlak, se obvaruje les trohnjenja;

3) podgane, miši in drugi merčesi se je ne lotijo;

4) za pokrivalo vertnih gredic je ta ljepénka bolja kot slama ali platno.“

„Na ukaz kraljeve vlade v Lignici so bili strešniki iz imenovane ljepénke na več viž skušeni, in komisija

je po teh skušnjah razsodila, da zavolj varnosti ognja prekosijo ti strešniki vse druge strešnike, z navadnim strešnim ceglom pa stojé v eni versti“.

Tako govori omenjeni časnik. Misliti se sme, če je vse tako, kakor je tu rečeno, da tudi v našem cesarstvu se bo kmali dobila ta ljepénka, in da do tistega časa bi se utegnila za kakošne posebne potrebe tudi iz Berlina naročiti, ker vožnja po železnicah je polajšala zelo zelo prepeljevanje blaga po svetu.

Poduk za gospodarje,

kteri se pečajo z rejo kónj, zastran tega, kako naj se kobile za pleme in žrebeta redé in opravljajo, in kako naj se z njimi ravna, kakor tudi kako se naj napravljajo hlevi, ki so za-nje namenjeni.

(Konec.)

§. 11. Kako žrebeta dalje rediti.

Kadar je žrebe odstavljeno, se o lepem vremenu najbolje na paši redí. Kjer pa nimajo pašnikov, se bo v hlevu redilo. Pa tudi kjer v hlevu žrebeta redé, jih morajo pod milo nebo pušati, da se izskačejo. Kjer ni pašnika, naj bo žrebe na kakem vertu, v kakem zagrajenem prostoru pri hiši, kjer zamore predin popoldan skakati in svoje noge vaditi.

Prosto gibanje zunaj hleva je žrebetu potrebno, kakor ribi voda; brez tega ne izraste noben dober konj. V hlevu zrejeno žrebe je in ostane para, ki ni za nobeno rabo. Marsiktere pokveke in popake na nogah se vidijo samo le pri žrebetih, ki so bile v hlevih zrejene, pri tako imenovanih prestancih.

Pozimi bi bilo treba posebnega hleva za žrebeta. Imajo take hleve navadno le pri velicah kmetijstvih, kjer več žrebet redé.

Tudi za eno samo žrebe ni dostojnega prostora v navadnem konjskem hlevu, ker stebri in nizka štala mu prostega gibanja ne pripusté. Zavoljo tega naj se mu drug prostor odloči, kjer ima dosti svitlobe, zdravega zraka in pozimi tudi gorkote, in žrebe neprivezano biti zamore.

Treba je tudi žrebeta prav snažne imeti in že prvo leto jih snaženja privaditi. Na Krajskem imajo krivo misel, da se žrebeta prvo leto ne smejo snažiti. Ta kriva misel je pa skozi in skozi prazna in škodljiva zavoljo tega, ker se mlade živali v svoji nesnagi vedno puščajo, kar stori, da se ne morejo potiti, in tudi druge opravila kože zaterajo. Nesnaga in merčesi, celó usí se vgnjezdijo v dlako, zavoljo kterih mlada živina medlí, če ima tudi prav dobre piče. Štrigljeti se pa ne smé mlada koža žrebet tako, kakor dorašenih kónj; najbolje je, jih s slamnatimi povésli dergniti. Večkrat se morajo tudi kopita pogledati in z merzlo vodo izmiti.

Mlade konje je treba že v tej starosti z dobrim in krotkim ravnanjem ljudem privaditi, da priljudni

*) Prodaja jih tudi zidarski mojster G. Borstell v Berlinu, alte Jakobstrasse Nr. 67.